

HCS D

**Human capital and social
development.**

2024 – volume 12, issue 6

Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali.

2024 – 12-jild, 6-son

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

**Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali
Journal Human capital and social development
Журнал Человеческий капитал и социальноеразвитие
Jurnali**

12-jild, 6-son (dekabr) 2024.

Jurnal 2021-yilda tashkil topgan.

Davriyligi: har ikki oyda

Davriy nashirning rasmiy nomi: “Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish”-“Human capital and social development”-“Человеческий капитал и социальное развития” O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 19.05.2021 sanada berilgan №1179 guvohnomasi bilan ro‘yhatdan o‘tgan.

Junal: O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023 yil 30 noyabrdagi 342/3-son qarori bilan tasdiqlangan Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) Ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yhatiga kiritilgan.

Jurnal asoschilari: Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Inson resurslari va mahalla tarqiqiyotini boshqarish instituti.

Nashr etuvchi: SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi.

Xalqaro indeksi: ISSN 3030-3672

Tahririyat telefoni: +998 (94) 283 56 78, +998 (90) 502 13 03

Pochta manzili: 140104, Samarqand shahar., Universitet xiyoboni, 4

Web-sayt: www.hcsd.samdu.uz.

E-mail: mukhriddinrabbimov@gmail.com

«INSON KAPITALI VA IJTIMOYIY RIVOJLANISH»
«HUMAN CAPITAL AND SOCIAL DEVELOPMENT»
«ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ»
JURNALI

Bosh muharrir: t.f.d., prof. Xalmuradov Rustam Ibragimovich

Bosh muharrir o‘rinbosari: f-m.f.n., dots. Xushvaqtoʻv Hakim Abdilhakovich

Kotib: PhD., dots., Korjavova Xurshida Abdulmalikovna

Texnik muharrir: assistent., Rabbimov Muxriddin Musoqul o‘g‘li

TAHRIRIYAT KENGASHI

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. Abdurahmonov Qalandar Xodjayivech

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. G‘ulomov Saidaxror Saidaxmedovich

i.f.d., prof. Нехода Евгения Владимировна (Россия)

i.f.d., prof. Xolmo‘minov Shayzoq Raxmatovich (TDIU)

i.f.d., prof. Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich (SamISI)

i.f.d., prof. Muxammedov Murod Muxammedovich (SamISI)

i.f.d., prof. Arabov Nurali Uralovich (SamDU)

i.f.d., prof. Safarov Baxodirxon Shaxriyorovich (SamDU)

i.f.d., prof. Nasimov Dilmurod Abdulloyevich (SamDU)

i.f.n., prof. Aslanova Dilbar Xasanovna (SamISI)

PhD, dots. Djurakulov Shoxrux Davronovich (SamDU)

i.f.n., dots. Yuldashev Shamsiddin Qiyomiddinovich (SamDU)

i.f.n., dots. Nizamov Axtam Numonovich (SamDU)

i.f.n., dots. Bozorov Berdimurod Ulug‘murodovich (SamDU)

i.f.n., dots. Boboqulov Bahromqul Mamatkulovich (SamDU)

i.f.n., dots. Kushatov Rustam Xaydarovich (SamDU)

i.f.n., dots. Porsayev Ganidjan Muxamedovich (SamDU)

i.f.n., dots. Alibekova Saodat Lapasovna (SamDU)

i.f.n., dots. Mardanova Ashiroy Tursinboyevna (SamDU)

PhD, dots. Nasimov Ikrom Xusanovich (SamDU)

PhD, dots. Ernazarov Ortiq Eshnazarovich (SamDU)

PhD, dots. Ulug‘murodova Nodira Berdimuradovna (SamDU)

PhD, dots. Sharifov Shuhrat Saidahmadovich (SamDU)

PhD, dots. Maxmudova Mohinur Ravshanbekovna (SamDU)

PhD, dots. Bakayev Ziyovuddin Toshbolta o‘g‘li (SamDU)

OSIYO TARAQQIYOT BANKI TAMONIDAN BERILGAN IQTISODIY RESURSLARINI SAMARALI BOSHQARISH.

A.Sh.Xasanov , S.A.Eshpulatova , D.I.Yorqulova

Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali, Samarqand, O'zbekiston.

OPEN ACCESS

HCSD

Correspondence

Xasanov Ahmadjon Shodiyarovich.
Samarqand davlat universiteti
Kattaqo'rg'on filiali asissenti

Eshpulatova Sabina Alimardon qizi.
Samarqand davlat universiteti
Kattaqo'rg'on filiali talabasi.

Yorqulova Dilorom Ikromjon qizi.
Samarqand davlat universiteti
Kattaqo'rg'on filiali talabasi.

Received: 12 November 2024

Revised: 22 November 2024

Accepted: 14 Desember 2024

Published: 30 Desember 2024

Funding source for publication:
Samarkand State University.

Publisher's Note: HCSD stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright: Journal Human capital and social development © 2 by Samarkand State University is licensed <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Annotatsiya: Ushbu maqolada bir qator xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlarning "xizmat" kategoriyasini tasniflash bo'yicha fikr-mulohazalari asosida olib borilgan tadqiqot natijasida muayyan mahsulot sifatidagi xizmat kategoriyasi, uning mohiyati va asosiy xususiyatlari keltirilgan. Iqtisodiy adabiyotlarda mavjud yondashuvlarni umumlashtirish va tahlili asosida xizmatlar turlarining tasnifi taklif etilgan, hamda iqtisodiyotning turli sohalarida ko'rsatilayotgan xizmatlarni tahlil qilish va baholash imkoniyatlari taklif etilgan.

Kalit so'zlar: xizmat ko'rsatish sohasi, xizmatlar tasnifi, xizmatlar sifati, xizmatlarni baholash mezonlari, turmush darajasi.

ПОДХОДЫ К КЛАССИФИКАЦИИ И ОЦЕНКЕ УСЛУГ, ВЛИЯЮЩИЕ НА ПОКАЗАТЕЛИ КАЧЕСТВА УСЛУГ.

Аннотация: В данной статье в результате исследования на основе мнения ряда зарубежных и отечественных экономистов по вопросу определения категории «услуга» даны понятие, сущность и основные характеристики услуги как специфического продукта. На основе обобщения и анализа существующих в экономической литературе подходов предложена классификация видов услуг, которая позволяет проводить анализ и оценку предоставляемых услуг в различных областях экономики.

Ключевые слова: сфера услуг, классификация услуг, качество услуги, критерии оценки услуг, качество жизни.

APPROACHES TO THE CLASSIFICATION AND EVALUATION OF SERVICES AFFECTING SERVICE QUALITY INDICATORS.

Abstract: The article studies the concept, essence and main characteristics of a service as a specific product as a result of a study based on the research results of foreign and domestic economists on the definition of the category "service". Based on the generalization and analysis of approaches, a classification of types of services is proposed, which makes it possible to analyze and evaluate the services provided in various areas of the economy.

Keywords: service sector, classification of services, quality of services, criteria for evaluating services, quality of life.

Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB) 2024-yilgacha bir qator rivojlanayotgan davlatlarga ko'plab moliyaviy yordamlar ajratgan. OTB, o'zining asosiy missiyasi sifatida rivojlanayotgan mamlakatlarda ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyotni qo'llab-quvvatlashni maqsad qilgan. Bank o'z mablag'larini asosan infratuzilma, ta'lim, sog'liqni saqlash, energiya, ekologiya va boshqa sohalarga yo'naltiradi. Masalan, OTB Sharqiy Osiyo, Janubiy Osiyo, Markaziy Osiyo va Janubi-Sharqiy Osiyodagi ko'plab mamlakatlarga moliyaviy yordam berib keladi. 2023 yil oxiriga kelib, bankning umumiy yordam miqdori 20 milliard AQSh dollaridan ortiqni tashkil qilgan. Biroq, aniq mablag'lar va ajratilgan miqdorlar davlatlarga qarab farq qiladi va ular yil davomida yangilanib turadi.

Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB) 1966 yilda tashkil etilgan. Bankning ustav kapitali tashkil etilgan vaqtda 1 milliard dollar atrofida bo'lgan. OTB boshida 31 ta a'zo davlatdan tashkil topgan bo'lsa, uning ustav kapitali har yili oshib borgan, chunki yangi a'zolar qo'shilgan va kapital miqdori kengaygan. Hozirda bankning ustav kapitali bir necha milliard dollarga yetgan, lekin aniq miqdor uchun bankning so'nggi moliyaviy hisobotiga murojaat qilish zarur. Agar 1966 yildagi dastlabki ustav kapitali haqida gapiradigan bo'lsak, bu 1 milliard dollar bo'lgan va o'sha davrda bankning bosh maqsadi Osiyo davlatlariga iqtisodiy yordam ko'rsatish edi.

Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB) — Osiyoda iqtisodiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash, investitsiya va moliyaviy yordam ko'rsatish maqsadida tashkil etilgan xalqaro moliyaviy tashkilotdir. OTB 1966-yil 19-dekabrda Tokio (Yaponiya) shahrida tashkil etilgan.

Bankning asosiy maqsadi — Osiyo va Tinch okeani mintaqasidagi davlatlarga iqtisodiy rivojlanishda yordam berish, ular uchun infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish, kambag'allikni kamaytirish, ijtimoiy farovonlikni oshirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashdir. OTB o'z a'zo davlatlariga turli investitsiya loyihalari, kreditlar va texnik yordam ko'rsatadi.

OTBning asosiy a'zolari: Osiyo Taraqqiyot Bankiga 2023-yil holatiga ko'ra 68 ta davlat a'zo hisoblanadi. Ularning aksariyati Osiyo va Tinch okeani mintaqasidan, ammo ba'zi yevropa va boshqa qit'alar davlatlari ham a'zo bo'lishadi.

Prezident: Bankning rahbari, 2020-yildan beri Masatsugu Asakava.

Ijrochi direktorlar kengashi: Har bir a'zo davlat o'z vakilini yuboradi va ularning qarorlari asosida bankning strategiyasi belgilanadi.

Boshqaruv kengashi: OTBni boshqaradigan yuqori darajadagi organdir, unda a'zo davlatlar hukumatlari tomonidan tayinlangan vakillar ishtirok etadi.

Osiyo Taraqqiyot Bankining yillik daromadi aniq bir miqdorda berilmaydi, chunki bu summa har yili o'zgarib turadi. OTBning daromadi asosan quyidagi omillarga bog'liq:

1. Kreditlar va qarzlar bo'yicha foizlar: Bankning kredit portfeli va qarzlar bo'yicha to'lovlar uning asosiy daromad manbai hisoblanadi.

2. Investitsiyalardan olingan daromadlar: Bankning investitsiya aktivlaridan olingan daromadlar ham yillik daromadni belgilaydi.

3. Xizmatlar va maslahatlar: Bankning texnik yordam va boshqa xizmatlar orqali olingan daromadlar.

Misol uchun, 2023-yilda Osiyo Taraqqiyot Banki taxminan 1,42 milliard dollar daromad olgan. Bu summa yillik hisobotlarda bankning moliyaviy ko'rsatkichlari asosida e'lon qilinadi va har yili farq qilishi mumkin.

Osiyo Taraqqiyot Banki 1966-yildan hozirgacha jami 300 milliard dollardan ortiq mablag' ajratgan.

Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB) eng ko'p moliyaviy yordamni Xitoyga ajratgan. Xitoy OTBning eng yirik benefisiar davlatlaridan biri hisoblanadi. Xitoyga ajratilgan umumiy mablag'lar 20 milliard dollardan oshgan. Xitoyda hozirgi kunga qadar 2500 dan ortiq loyiha amalga oshirgan. Bu loyihalar asosan infratuzilma, transport, energiya, ekologiya va iqtisodiy rivojlanish sohalarida bo'lib, Xitoyning iqtisodiy o'sishiga va barqaror rivojlanishiga katta hissa qo'shgan.

Xitoyning iqtisodiyoti tez o'sib borayotgani va bu mamlakatda ko'plab infratuzilma loyihalari amalga oshirilganligi sababli, OTB ko'p yillar davomida Xitoyga katta mablag' ajratib kelmoqda.

Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB) tomonidan ajratilgan mablag'lar miqdori har bir mamlakatning ehtiyojlariga, iqtisodiy holatiga va rivojlanish darajasiga qarab farq qiladi. Eng kam mablag' ajratilgan davlatlar odatda kichikroq iqtisodiyoti yoki resurslarga ega bo'lgan mamlakatlar bo'ladi.

Eng kam mablag' ajratilgan davlatlar:

1. Kichik orol davlatlari

OTB tomonidan eng kam moliyaviy yordam ajratilgan mamlakatlar orasida ko'pincha kichik orol davlatlari va geografik jihatdan chekka hududlar mavjud. Bu davlatlar, masalan, Maldiv orollari, Vanuatu, Kiribati va

Mikroneziya kabi mamlakatlar bo'lishi mumkin.

Ushbu mamlakatlar odatda kichik miqyosdagi infratuzilma loyihalarini va ekologik barqarorlikni saqlashga qaratilgan yordamlarni oladilar. OTB ularga kichik miqdorda, lekin tez-tez grantlar yoki texnik yordam orqali moliyaviy yordam ko'rsatadi.

2. O'rta darajadagi rivojlanishdagi mamlakatlar

Ba'zi o'rta darajadagi rivojlanishdagi davlatlar, masalan, Myanma, Kambodja, yoki Laos kabi mamlakatlar ham kam miqdorda yordam olgan, chunki bu mamlakatlarning iqtisodiy ehtiyojlari boshqa rivojlanayotgan davlatlarga qaraganda nisbatan kichikroq bo'lgan. Ular asosan grantlar va texnik yordamni olishadi.

3. Resurslari cheklangan va kam rivojlangan mamlakatlar

Afsoniy va kam rivojlangan hududlar ham kam mablag' ajratiladigan davlatlar bo'lishi mumkin. Bu kabi mamlakatlarda iqtisodiy o'sishning sekin sur'atlari va ijtimoiy va siyosiy muammolar tufayli, OTB nisbatan kam sarmoya ajratadi.

Eng kam mablag' ajratilgan davlatlar ko'pincha iqtisodiy jihatdan rivojlanmagan yoki kichikroq iqtisodiyoti va cheklangan resurslarga ega mamlakatlar bo'lishi mumkin. Masalan, kichik orol davlatlari va ayrim kam rivojlangan davlatlarga ajratilgan mablag'lar boshqa yirik iqtisodiy davlatlarga qaraganda ancha past bo'ladi.

Misol sifatida Butan davlatini oladigan bo'lsak, Butan uchun Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB) tomonidan ajratilgan umumiy mablag'lar miqdori taxminan 200-300 million dollar atrofida. OTB Butanga asosan grantlar, texnik yordam va kichik qarzlarni orqali yordam

ko'rsatgan. Bu mablag'lar ijtimoiy infratuzilma, ta'lim, sog'liqni saqlash, ekologiya, barqaror rivojlanish va energiya samaradorligini oshirish kabi sohalarda ishlatilgan. Butan kichik mamlakat bo'lib, uning iqtisodiyoti va ehtiyojlari nisbatan boshqa katta Osiyo davlatlariga qaraganda kamroq bo'lgani uchun ajratilgan mablag'lar miqdori ham nisbatan pastdir. OTB Butanga asosiy e'tiborini ekologik barqarorlikka, ijtimoiy rivojlanishga va qishloq xo'jaligini qo'llab-quvvatlashga qaratgan. OTB Butan uchun 100 dan ortiq mablag' ajratgan.

Butanga ajratilgan mablag'lar va amalga oshirilgan loyihalar sonining nisbatan kam bo'lishining bir necha sababi bor:

1. Kichik va kam rivojlangan iqtisodiyot. Butan kichik davlat bo'lib, uning iqtisodiyoti va resurslari boshqa yirik Osiyo mamlakatlari bilan solishtirganda nisbatan kamroq. OTBning mablag' ajratish siyosati asosan mamlakatning iqtisodiy ehtiyojlari va imkoniyatlariga bog'liq. Butan iqtisodiyoti kichik bo'lgani uchun, unga ajratiladigan mablag'lar ham nisbatan pastroq bo'ladi.

2. Past aholisi va o'rtacha rivojlanish darajasi. Butan aholisi kam, va uning rivojlanish darajasi o'rtacha bo'lib, boshqa yirik rivojlanayotgan mamlakatlarga qaraganda kamroq mablag'lar talab qiladi. Shuning uchun, OTBning ajratgan mablag'lari ijtimoiy, ekologik va barqaror rivojlanish sohalarda kichikroq loyihalarni qamrab oladi.

3. Yuqori darajadagi ekologik barqarorlik siyosati. Butan ekologik barqarorlikni birinchi o'rinda turadigan davlatlardan biridir. U karbonat angidrid emissiyasini yo'q qilishni maqsad qilgan

va dunyodagi birinchi to'liq "karbonsiz" davlat bo'lishga intiladi. OTB va boshqa xalqaro tashkilotlar Butan bilan hamkorlikda asosan barqaror rivojlanish, ekologik barqarorlik va qayta tiklanadigan energiya sohalarda loyihalarni amalga oshiradi.

4. O'rta darajadagi rivojlanish ehtiyoji. Butan ko'plab sohalarda, jumladan, ta'lim, sog'liqni saqlash, qishloq xo'jaligi va transport infratuzilmasida o'rta darajadagi rivojlanishni amalga oshirgan. Bu esa, nisbatan kam mablag' ajratilishiga olib keladi, chunki yirik loyihalar, masalan, energiya tarmoqlari yoki infratuzilma tarmog'i kabi sohalarda o'rtacha ehtiyojlar mavjud.

5. Grantlar va texnik yordamga asoslangan yondashuv. Butan uchun OTB tomonidan ajratilgan mablag'larning ko'pi grantlar va texnik yordam tarzida bo'lib, ular kichik va o'rta hajmdagi loyihalarni qo'llab-quvvatlaydi. Butan ko'proq barqaror rivojlanish va ekologik masalalarda yordam oladi, ammo yirik miqyosdagi infratuzilma yoki sanoat loyihalariga ehtiyoj sezilmaydi.

6. Maqsadli va aniq loyihalar. Butan o'zining rivojlanish strategiyasida aniq va cheklangan sohalarga yo'naltirilgan yondashuvni qo'llaydi. OTB Butanning o'ziga xos ehtiyojlarini hisobga olgan holda, ko'proq ijtimoiy rivojlanish va ekologik loyihalarni amalga oshirgan, shuningdek, qishloq hududlari va barqaror energiya resurslarini rivojlantirishga qaratilgan loyihalar amalga oshirilgan.

OTB iqlim o'zgarishi va uning oqibatlariga qarshi kurashni rivojlanish kun tartibining birinchi o'ringa qo'ydi. Shu sababli, bank iqlim o'zgarishi, tabiiy ofatlar xavfi va atrof-muhitning

degradatsiyasini bartaraf etish uchun qo'llab-quvvatlashni kengaytirmoqda va 2019-2030 yillar davomida rivojlanayotgan a'zo mamlakatlarga o'z resurslari hisobidan 100 milliard dollar miqdorida iqlimni jamlagan moliyalashtirishni ta'minlash niyatini oshirmoqda. Bank issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytiradigan siyosat, amaliyot va texnologiyalarni qo'llab-quvvatlaydi hamda iqlim va tabiiy ofatlarga chidamlilik masalalariga kompleks yondashuvni joriy qiladi. Bank faoliyati, shuningdek, ekologik barqarorlikni ta'minlash va suv, oziq-ovqat va energiya o'rtasidagi bog'liqlikni ta'kidlashga qaratilgan.

2024-yil 1-iyul holatiga ko'ra, O'zbekistonning davlat qarzi birinchi yarimyillikda 2,1 milliard dollarga ko'payib, 37 milliard dollardan oshdi. Bu haqda bosh vazir o'rinbosari, iqtisodiyot va moliya vaziri Jamshid Qo'chqorov ushbu yilning 5-sentabr kuni Oliy Majlis Qonunchilik palatasining majlisidagi nutqida ma'lum qildi. Kreditlar asosan davlat budjetini qo'llab-quvvatlash uchun jalb qilingan.

Kreditorlar tomonidan davlat tashqi qarzi:

- Xalqaro moliya institutlari- 16,87 mlrd dollar (55%);
- Jahon banki - 6,73 mlrd dollar (22%);
- Osiyo taraqqiyot banki - 6,46 mlrd dollar (21%);
- Xalqaro investorlar (xalqaro yevrobondlar) - 4,2 mlrd dollar (14%);
- Xitoy davlat taraqqiyot banki, Xitoyning Eksimbanki va boshqalar - 3,76 mlrd dollar (12%);

• Yaponiya xalqaro hamkorlik agentligi va boshqalar - 2,47 mlrd dollar (8%);

• Osiyo infratuzilma investitsiya banki (shtab-kvartirasi Xitoyda) - 1,35 mlrd dollar (4%);

• Islom taraqqiyot banki - 921 mln dollar (3%);

• Koreya Ekskim banki, Koreya Iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirish jamg'armasi -735 mln dollar (2%);

• Fransiya taraqqiyot agentligi - 823 mln dollar (3%);

• Xalqaro valyuta jamg'armasi - 735 mln dollar (2%);

• Germaniya davlat banki - 268 mln dollar (1%);

• Saudiya taraqqiyot jamg'armasi - 143 mln dollar (0 %);

• Ispaniya davlat banki - 68 million dollar (0%);

• Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki - 226 mln dollar (1%);

• Boshqa xalqaro moliya institutlari - 1,56 mlrd dollar (5%)

O'zbekiston Respublikasining tashqi qarzi 2024- yilning 2-choragiga ko'ra ushbu qarzlarni quyidagi sohalarga yo'naltirilgan:

• Byudjetni qo'llab-quvvatlash uchun - 13 mlrd dollar (42%)

• Yoqilg'i-energetika sanoati - 5,7 mlrd dollar (19%)

• Transport va transport infratuzilmasi – 2,7 mlrd (9%)

• Qishloq va suv xo'jaligi – 2,7 mlrd dollar (9%)

• Uy-joy kommunal xo'jaligi – 2,7 mlrd dollar (9%)

• Tadbirkorlik va sanoat ishlab chiqarishni qo'llab-quvvatlash – 863 mln dollar (3%)

• Kimyo sanoati- 811 mln dollar (3%)

• Sog'liqni saqlash, ta'lim, axborot kommunikatsiya texnologiyalari va boshqa sohalar – 2,2 mlrd dollar (7%)

Yuqorida ko'rib turibmizki, O'zbekiston Respublikasining tashqi qarzining 21% ya'ni qariyb 6,46 mlrd. dollari Osiyo Taraqqiyoti Bankiga tegishlidir. Bu shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston va Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB) o'rtasidagi hamkorlik, mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. OTB O'zbekistonga turli sohalar, jumladan, infratuzilma, energetika, qishloq xo'jaligi va ta'limda moliyaviy yordam ko'rsatmoqda. O'zbekiston 1994 yil 22-apreldan beri OTB a'zosi bo'lib, bankning moliyaviy resurslaridan va texnik yordamidan foydalanmoqda. Hamkorlik natijasida O'zbekistonda ko'plab loyihalar amalga oshirilgan, bu esa mamlakatning iqtisodiy o'sishiga va ijtimoiy rivojlanishiga yordam berayotir. O'zbekistonning OTB bilan hamkorlikdagi strategik maqsadlari ichida barqaror rivojlanishni ta'minlash, yashil iqtisodiyotga o'tish va ijtimoiy infratuzilmani yaxshilash kabilar mavjud.

2023-yil 31-dekabr holatiga ko'ra, OTB O'zbekistonga umumiy qiymati 12,4 milliard dollar bo'lgan 254 ta davlat sektori kreditlari, grantlar, kafolatlar va texnik yordamlar ajratdi. Joriy suveren portfeli esa 4,19 mlrd. dollarlik 30 ta kredit, 1 ta grant va 2 ta suveren kafolatni o'z ichiga oladi.

2024- yil aprel holatiga ko'ra Osiyo Taraqqiyoti Banki O'zbekistonga jami 272 ta loyiha uchun turli qarzlarni hamda texnik yordamlar ko'rsatdi:

- Qishloq xo'jaligi, tabiiy resurslar va qishloqlarni rivojlantirish – 39 ta loyiha
- Ta'lim – 23 ta loyiha
- Energeya- 44 ta loyiha

- Moliya – 43 ta loyiha
- Sog'liqni saqlash -9 ta loyiha
- Sanoat va savdo – 8 ta loyiha
- Davlat sektorini boshqarish – 31 ta loyiha
- Transport – 43 ta loyiha
- Suv va shahar infratuzilmasi – 32 ta loyiha

2023-yilda OTB O'zbekistonda 7 ta yangi davlat sektori loyiha va dasturiga 880 million dollardan ortiq mablag' ajratdi. Ular orasida

- energetika sohasini qo'llab-quvvatlash uchun umumiy qiymati 325 million dollardan ortiq bo'lgan 2 ta kredit;
- qishloq taraqqiyoti uchun 240 million dollarlik kredit;
- shaharni rivojlantirish uchun 59,5 million dollarlik loyiha;
- quyosh davlat-xususiy sheriklik (PPP) investitsiya dasturining suveren qisman kafolati uchun 10 million dollar miqdorida kredit;
- iqtisodiyotni boshqarishni takomillashtirish va kichik va o'rta korxonalar (KO'B) rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun umumiy qiymati 250 million dollarlik 2 ta siyosat asosidagi kreditlar.

OTB mamlakat hududlari bo'ylab 26 ta taqsimlovchi podstantsiyalarni modernizatsiya qilish uchun 200 million dollar miqdorida kredit ajratishni ma'qulladi. Bular nazorat nazorati va ma'lumotlarni yig'ish tizimidan foydalangan holda boshqariladigan raqamli podstantsiyalarga aylanadi. Yana 125 million dollarlik kredit mamlakatning elektr uzatish tarmog'ini yaxshilashga yordam beradi va qayta tiklanadigan energiyani mamlakatning energiya majmuasiga qo'shish imkonini beradi. U 7 ta viloyat — Buxoro,

Farg'ona, Qashqadaryo, Navoiy, Samarqand, Surxondaryo va Toshkent shaharlaridagi 359 kilometr (km) ga yaqin 12 ta elektr uzatish liniyasini qayta tiklaydi.

Hukumatning 2030-yilgacha rivojlanish milliy strategiyasi va 2035-yilgacha Qishloq yo'llari strategiyasi bilan uyg'unlashgan qishloq yo'llari loyihasi hukumatning qishloq yo'llari dasturini boshlash uchun muhim tashabbus hisoblanadi. 240 million dollarlik imtiyozli kredit O'zbekistondagi 700 kilometrlik qishloq yo'llarini yaxshilaydi va qishloq aholi punktlari bozorlar va xizmatlar bilan aloqada bo'lishiga yordam beradi. Unda 12 viloyat va Qoraqalpog'iston Respublikasida xavfsiz, ishonchli va iqlim sharoitiga chidamli mahalliy va xo'jaliklararo qishloq yo'llarini ta'minlashga e'tibor qaratiladi. Loyiha, shuningdek, qishloq ayollarini barqaror qishloq xo'jaligi va iqlimga chidamli amaliyotlar bo'yicha o'qitish orqali kuchaytirishga qaratilgan.

OTB O'zbekistonning ishonchli maslahatchisi va bilim yechimlari yetkazib beruvchisi bo'lib qolmoqda, ayniqsa muhim sektorlarni isloh qilish, jumladan, shahar xizmatlari, energetika va malaka oshirishda. Iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishda institutsional mustahkamlash va yashil iqtisodiyotga o'tish OTBning Moliya va Iqtisodiyot vazirligi bilan siyosat bo'yicha muloqotida muhim mavzulardan bo'ldi. OTB shuningdek, Energetika vazirligiga energetika sohasida gender bilan bog'liq jihatlar bo'yicha tahliliy yordam ko'rsatdi va salohiyatni oshirdi; va davlat korxonalarini ekologik, ijtimoiy va boshqaruvni o'zgartirish va karbonsizlantirish bo'yicha.

Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligining O'zbekistondagi loyihalarni tayyorlash va amalga oshirish tizimlarini baholash bo'yicha salohiyatini oshirish bo'yicha ishlar olib borildi. Bundan tashqari, OTBning O'zbekistondagi doimiy missiyasi 2023-yilda tahlil markazlari tarmog'ini kengaytirdi va tadqiqot aloqalarini ilgari surdi.

OTBning ta'lim va sog'liqni saqlash sohasidagi ko'magi O'zbekistonning inson kapitalini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Ushbu 2 sektordagi loyihalarga qariyb 200 million dollar ajratilishi kutilmoqda. 2024-yilda OTB o'quvchilarni rivojlanayotgan va xilma-xil mehnat bozorida muvaffaqiyatga erishish uchun tegishli ko'nikmalar bilan ta'minlash uchun umumta'lim maktablarida fan, texnologiya, muhandislik va matematikani o'z ichiga olgan yangi loyihani amalga oshirishni rejalashtirmoqda. Shuningdek, bank O'zbekiston bo'ylab perinatal markazlarni modernizatsiya qilish orqali perinatal yordamni yaxshilash bo'yicha yangi sog'liqni saqlash loyihasi ustida ishlamoqda. OTB aqlli suv boshqaruvi, mintaqaviy yo'l aloqasi, energetika sektoridagi islohotlar, moliyaviy inklyuzivlik va moliyaviy bozorlarni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlashda davom etadi. Bank, shuningdek, PPP bo'yicha maslahat va xususiy sektor investitsiyalarida yordam berishda davom etadi. OTB 2024–2028 yillarga mo'ljallangan O'zbekiston bo'yicha hamkorlik strategiyasini tayyorlamoqda, bunda ustuvor yo'nalishlar O'zbekistonning 2030-yilgacha rivojlanish milliy strategiyasi va OTBning 2030-yilgacha bo'lgan strategiyasi bilan uyg'unlashgan.

2024-yilning birinchi yarmida investitsiyalar hajmi ortishi va sanoatdagi kuchli o'sish tufayli iqtisodiy o'sish kutilganidan yuqori bo'lganidan so'ng, Osiyo taraqqiyot banki (OTB) O'zbekistonning 2024 va 2025 yillarga qaratilgan o'sish prognozini oshirdi.

2024-yilda Osiyo Taraqqiyot Banki va O'zbekiston Respublikasi o'rtasidagi hamkorlik loyihalari:

MANILA, FILIPPIN (2024-yil 19-sentabr) — Osiya taraqqiyot banki (OTB) O'zbekiston Hukumatining bank xizmatlari bilan qamrab olinmagan yoki yetarli darajada qamrab olinmagan mikrokorxonalarining moliya olish imkoniyatlarini kengaytirish bo'yicha chora-tadbirlarini qo'llab-quvvatlash uchun 300 million AQSH dollariga teng sektorni rivojlantirish dasturini ma'qulladi, bu esa mamlakatda barqaror va inklyuziv o'sishga imkoniyat yaratadi. Ushbu qarz orqali OTB tadbirkorlar uchun, xususan, ayollar uchun moliyaviy mahsulotlar va xizmatlardan keng foydalanish imkoniyatini ta'minlash maqsadida O'zbekiston bilan hamkorlikni kengaytirmoqda. Bu ularning hayotini yaxshilashga yordam beradi", dedi OTBning O'zbekistondagi doimiy vakolatxonasi Direktori Kanokpan Lao-Araya.

MANILA, FILIPPIN (2024-yil 27-avgust) — Osiya taraqqiyot banki (OTB) O'zbekiston uchun 2024–2028 yillarga mo'ljallangan mamlakatda yashil va inklyuziv iqtisodiyotga o'tish bo'yicha islohotlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan yangi mamlakat bilan hamkorlik strategiyasini boshladi.

Yangi besh yillik strategiya doirasida OTB O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tishida yordam berish, xususi sektor rivojlanishi va raqobatbardoshligini qo'llab-quvvatlash

hamda inson kapitaliga sarmoyalarni rag'batlantirishni ko'zlagan holda O'zbekiston hukumatiga yaqin hamkorlik qiladi. Strategiya hukumatning "O'zbekiston-2030" uzoq muddatli rivojlanish rejasida belgilangan ustuvor yo'nalishlarga mos keladi.

Yangi strategiya OTBning energetika, davlat sektorini boshqarish, moliya, transport, qishloq xo'jaligi va tabiiy resurslarni boshqarish hamda shaharlarni rivojlantirish kabi qator tarmoqlardagi faoliyatini o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, bank ta'lim va ijtimoiy himoyani rivojlantirishni qo'llab-quvvatlaydi.

MANILA, FILIPPIN (2024-yil 31-iyul) — Osiya taraqqiyot banki (OTB) O'zbekiston Hukumatining mamlakat moliya bozorlarini mustahkamlash va barqaror bozorga yo'naltirilgan energetika sektorini rivojlantirish bo'yicha tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash uchun umumiy qiymati 400 million AQSH dollariga teng ikkita qarzni ma'qulladi.

"Energetika sektorini isloh qilish dastur"ining 2-kichik dasturi uchun ajratiladigan 300 million AQSH dollaridagi qarz xususi sektor investitsiyalarini rag'batlantirish va moliyaviy barqarorlikni oshirish maqsadida energetika sektorining tuzilishi, huquqiy-me'yoriy bazasi va boshqaruvini takomillashtirishga qaratilgan siyosat choralari amalga oshirish uchun budjet yordamida taqdim etiladi. Dastur uglerod chiqindilarini kamaytirish va energiya samaradorligini oshirish bo'yicha islohotlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Ushbu islohotlar sirasiga elektr energiyasi bozorini rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar reja, raqobatni rivojlantirish va shaffoflikni ta'minlash uchun mustaqil

energetika regulatorini yaratish, markaziy xarid va chakana savdo funksiyalarini ajratish va yangi tashkil etilgan mustaqil tashkilotlarga o'tkazish, shuningdek qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni oshirish, issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish va mamlakatning elektr uzatish va tarqatish tarmog'ini modernizatsiya qilish bo'yicha energetika sektori bosh reja kiradi.

"Moliyaviy bozorlarni rivojlantirish dasturi"ning 2-kichik dasturi uchun ajratiladigan 100 million AQSH dollaridagi qarz moliyaviy operatsiyalar va xizmatlarni optimallashtirish uchun bozor sharoitlarini yaxshilashga, shuningdek, O'zbekistonning kapital va pul bozorlarining o'sishi uchun talab va taklifni tartibga solishga qaratilgan regulator va institutsional islohotlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan.

MANILA, FILIPPIN (2024-yil 16-iyul) – Osiya taraqqiyot banki (OTB) O'zbekiston Hukumatiga homilador ayollar va ularning yangi tug'ilgan chaqaloqlari uchun ko'rsatiladigan perinatal sog'liqni saqlash xizmatlarini yaxshilashga yordam berish uchun 100 million AQSH dollarida imtiyozli qarz ajratilishini ma'qulladi. Kompleks perinatal yordam loyihasi hukumatga butun mamlakat bo'yicha qariyb 230 perinatal markazni modernizatsiya qilish, ularni zamonaviy energiyani tejovchi tibbiy asbob-uskunalar, yangilangan tibbiy standartlar va protokollar bilan ta'minlash, tibbiyot xodimlarining salohiyatini oshirish va sifatni ta'minlash mexanizmlarini yaxshilashga yordam beradi

TOSHKENT, O'ZBEKISTON (2024-yil 21-may) — Osiya taraqqiyot banki (OTB) va "Abu Dhabi Future Energy Company" OAJ (Masdar)

O'zbekistonning Buxoro viloyatida yangi "Nur-Buxoro" quyosh elektr stantsiyasi va energiyani akkumulyator yordamida saqlash tizimi (EAYST) ob'ektini qurish uchun 46,5 million AQSH dollaridagi qarz kelishuvini imzoladilar. Ushbu muhim loyiha Markaziy Osiyoda birinchi kommunal miqyosda energiyani akkumulyator yordamida saqlash tizimiga ega qayta tiklanadigan energiya ob'ektidir. O'zbekiston qayta tiklanadigan energetikani rivojlantirish bo'yicha mintaqada oldinda turadi va 2030-yilgacha o'z elektr energiyasining to'rtidan bir qismini toza manbalardan ishlab chiqarishni maqsad qilgan. Ob'ekt 250 megavatt quvvat ishlab chiqarish va 126 megavatt-soat energiyani saqlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Shuningdek, moliyalashtirish 20 kilovoltlik podstantsiya va elektr tarmog'iga ulanish uchun 3,1 kilometrli elektr uzatish liniyasini qurishga ham sarflanadi.

Osiyo taraqqiyot bankiga qarzlar bir qator manbalar va yo'nalishlar hisobiga qoplanishi mumkin:

1. Davlat budjeti: O'zbekiston hukumatining davlat budjetidan ajratmalar orqali qarzlarni qoplash.

2. Iqtisodiy o'sishdan olingan daromadlar: Mamlakat iqtisodiy o'sishidan kelib chiqadigan soliq daromadlari va boshqa tushumlar.

3. Investitsiyalar: Xalqaro va mahalliy investorlardan olingan mablag'lar, shuningdek, boshqa xalqaro moliya institutlaridan olinadigan qarzlar.

4. Samarali resurs boshqaruvi: Mavjud resurslarni, shu jumladan, davlat aktivlarini samarali boshqarish va ularni sotish orqali qo'shimcha mablag'lar to'plash.

5. Xalqaro moliya yordam va grantlar: Turli xalqaro tashkilotlardan olingan yordam va grantlar, bu esa

qarzlarni qoplashda qo'shimcha manba bo'lishi mumkin.

6. Loyihalar natijalari: Osiyo taraqqiyot banki moliyalashtirgan loyihalardan olingan daromadlar va foyda.

Osiyo taraqqiyot bankiga qarzlarni qoplash uchun boshqa quyidagi manbalar va yo'nalishlar mavjud:

1. Milliy va mahalliy banklar: Mahalliy moliya institutlaridan olingan kreditlar va qarzar orqali qo'shimcha mablag'lar to'plash.

2. Tashqi savdo daromadlari: Eksportdan olingan daromadlar orqali qarzlarni qoplash, ayniqsa, tabiiy resurslar va mahsulotlar sotilishi orqali.

3. Xususiy sektor investitsiyalari: Xususiy sektordan, shu jumladan,

startaplar va innovatsion loyihalardan olingan investitsiyalar.

4. Milliy valuta kursini barqarorlashtirish: Milliy valutaning stabilizatsiyasi orqali qarzlarni to'lash imkoniyatlarini oshirish.

5. Qarz qaytarish strategiyalari: Mavjud qarzlarni qaytarish bo'yicha strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish, masalan, qarzlarni qayta moliyalashtirish yoki strukturaviy o'zgartirishlar.

6. Xalqaro grantlar va yordamlar: Xalqaro tashkilotlar va donor mamlakatlardan olingan grantlar va moliyaviy yordam.

7. Ijtimoiy va iqtisodiy loyihalar: Ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanish loyihalaridan olingan foyda, bu esa qarzlarni to'lashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Shavkat Mirziyoyev. "O'zbekistonning strategik rivojlanish yo'llari" (2022)
2. Shavkat Mirziyoyev. "Barqaror iqtisodiy o'sish va taraqqiyot" (2023)
3. Osiyo Taraqqiyot Banki rasmiy sayti: adb.org
4. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi sayti: imv.uz
5. Davlat statistika qo'mitasi sayti: stat.uz
6. Markaziy bank rasmiy sayti: cbu.uz
7. Osiyo Taraqqiyot Bankining rasmiy veb-sayti (adb.org) - Moliyaviy hisobotlar va loyihalar haqida ma'lumot.
8. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi (imv.uz) - Davlat investitsiya dasturlari va loyihalari.
9. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi (stat.uz) - Iqtisodiy tahlil va statistik ma'lumotlar.
10. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki (cbu.uz) - Iqtisodiy ko'rsatkichlar va tahliliy hisobotlar.
11. Sharqiy iqtisodiy rivojlanish va xalqaro moliyaviy tashkilotlar - Toshkent, 2022.
12. Hasanov, R. "Economic Growth in Central Asia: Role of International Institutions" - Routledge, 2018.
13. Abdurashid Abduqahhorov. "Iqtisodiy rivojlanish nazariyalari" (2019)
14. Rizaev T. "Moliya va investitsiya boshqaruvi" (2021)
15. Shodmonov Sh. "O'zbekiston iqtisodiyoti va moliya tizimi" (2020)

CONTENTS

1	XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA SAVDO XIZMATLARINI O'RNI VA AHAMIYATI.	
	Sh.S.Sharifov, Sh.S.Axmadova.	4-11
2	PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL TOURISM IN UZBEKISTAN.	
	Nasreddinova Mehrangiz Shavkatovna, Usmanova Dilafruz Karshievna.	12-17
3	XIZMAT KO'RSATISH KATEGORIYASINING BOSHQARUV OB'KTINING IJTIMOY-IQTISODIY MAZMUNI.	
	Xudoyarov Lochinbek Bahromovich.	18-23
4	KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH.	
	Yuldashev Fozil Turapovich.	24-30
5	TURIZM SOHASIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH OMILLARI VA XUSUSIYATLARI.	
	Kamolova Moxinur Iskandarovna.	31-40
6	ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ АГРОСЕРВИСНЫХ УСЛУГ И БОЛЕЕ ГЛУБОКОГО ИЗУЧЕНИЯ ИХ ЗНАЧЕНИЯ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ УЗБЕКИСТАНА.	
	Низомова Р.А.	41-48
7	O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA HUDUDIY TURIZM SOHASIDA INNOVATSION FAOLLIKNI OSHIRISH SHAKLLARI VA USULLARI.	
	Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li.	49-57
8	MUZEY TURIZMI XIZMATLARINI TASHKIL QILISH VA RIVOJLANTIRISHNING MA'NAVIY, IJTIMOY-IQTISODIY AHAMIYATI.	
	Urunbayeva Yulduz Pirnazarovna.	58-62
9	INKLYUZIV TURIZMNING XUSUSIYATLARI VA UNI METODIK RIVOJLANTIRISH.	
	Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li.	63-71
10	O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA TURIZM SOHASI RIVOJLANISHINING IJTIMOY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASINI MATEMATIK MODELLASHTIRISH VA TAHLIL QILISH.	
	Sag'dullayev Otabek Qudrat o'g'li, Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li.	72-80
11	EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF INVESTMENTS IN THE ECONOMY OF KARAKALPAKSTAN.	
	Yakhshimuratova Aykhanum Rustamovna.	81-86
12	INTERNET SAVDO XIZMATLARI TASHKILY-BOSHQARUV VOSITALARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.	
	Tashmatov Sharaf Urokboyevich.	87-96
13	XIZMAT KO'RSATISH SIFATI KO'RSATKICHLARIGA TA'SIR ETUVCHI XIZMATLARNI TASNIFLASH VA BAHOLASHNING YONDASHUVLARI.	
	Xudoyarov Lochinbek Bahromovich.	97-104
14	OSIYO TARAQQIYOT BANKI TAMONIDAN BERILGAN IQTISODIY RESURLARINI SAMARALI BOSHQARISH.	
	Xasanov Ahmadjon Shodiyarovich, Eshpulatova Sabina Alimardon qizi, Yorqulova Dilorom Ikromjon qizi.	105-114
15	KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHNING AHAMIYATI.	
	Yuldashev Fozil Turapovich, Axadov Baxtiyor Istamqulovich.	115-121
16	O'ZBEKISTONNING IQTISODIY RUVOJLANISHDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING ROLI.	
	Xasanov Ahmadjon Shodiyarovich, Eshpulatova Sabina Alimardon qizi,	122-131

	Yorqulova Dilorom Ikromjon qizi.	
17	NASHRIYOT KORXONALARIDA TADBIRKORLIK RISKLARINI BAHOLASH BA TAHLIL QILISH USLUBIYATI.	
	Tursunov Mansur Bekpulatovich.	132-146
18	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.	
	Abdullaeva Zulfiya Izzatovna.	147-158
19	RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA IQTISODIY O'SISHDA INNOVATSIYALARNING O'RNI.	
	Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Safarov Shuxrat Abduxakim o'g'li.	159-164
20	BANK AKTIVLARINI BOSHQARISH USULLARI VA TAMOYILLARI.	
	To'rayev Baxodir Xatamovich, Mardonov Xurshid Kasimovich.	165-172
21	XIZMATLAR VA TEXNOLOGIYALARNING XALQARO SAVDOSI	
	Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna, Azimjonova Fayyoza Farrux qizi.	173-181
22	IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA NEOKLASSIK YO'NALISHLARNING AHAMIYATI.	
	M.S.Musurmonova, X.K.Iskandarov.	182-186
23	INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.	
	Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna, Abdurashidov Sardorbek Xurshid o'g'li.	187-192
24	INTELLEKTUAL SALOHİYATNI RIVOJLANTIRISH - IQTISODIY O'SISH OMILI SIFATIDA.	
	Yuldashev Shamsiddin Kiyamiddinovich, Xalikova Lola Nazarovna.	193-200
25	BANK XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.	
	Xodjayev Aziz Avazxonovich	201-205
26	INTELLEKTUAL RESURLAR TASHKILOT INTELLEKTUAL KAPITALINING ASOSI SIFATIDA	
	Abduvohidova Gulshan Akmalovna	206-210
27	BANK LIKVIDLIGI VA UNI MOLİYAVIY RESURLARGA TA'SIRINI SAMARALI BOSHQARILISH.	
	Xodjayev Feruza Avazxonovna	211-216
28	IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHIDA BANK TIZIMINING O'RNI VA AHAMIYATI	
	A.T.Mardonova	217-223
29	IQTISODIY O'SISHNING BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA TARKIBIY O'ZGARISHLARNING AHAMIYATI.	
	D.Hakimov, S.Baxtiyorov, B.Mamaniyozov	224-231
30	CHAKANA SAVDO XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.	
	Mamayev To'lqin Najmiddinovich	232-237
31	XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI QISHLOQ JOYLARIDA RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY YO'NALISHLARI.	
	Taylakova Dilafruz Baymamatovna	238-246
32	RESPUBLIKAMIZ IQTISODIYOTIDA INSTITUTLARNI IMPORT QILISH: AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI.	
	Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li.	247-253
33	HUDUDLARDA GASTRONOMIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISH TAMOYILLARI VA OMILLARI.	
	Abduvaliyev Abdurahim Salim o'g'li	254-257